

All Energy Turkey'e EPIAŞ damgası

Enerji Ticareti Zirvesi niteliğindeki All Energy Turkey Konferans ve Fuarı İstanbul'da gerçekleştirildi. Gas&Power da etkinliğin medya sponsorları arasındaydı.



K. Evren İzbırak/İstanbul

Lütfi Kırdar Kongre ve Fuar Merkezi'nde 2 gün boyunca enerji sektörünün kamu-özel, yerli-yabancı oyuncularını All Energy Turkey etkinliğinde bir araya geldiler. Başta EPIAŞ olmak üzere çok önemli konuların konuşulduğu etkinlikte, paneller ilgiyle izlendi.

Avrupa'nın deneyimli ve güçlü kuruluşu Informa Exhibitions tarafından organize edilen Enerji Ticareti Zirvesi niteliğindeki All Energy Turkey; Informa Exhibitions Konferanslardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Christina Sternitzke ile ETD (Enerji Ticareti Derneği) Başkan Yardımcısı Mustafa Karahan'ın açılış konuşmalarıyla başladı.

“Bu toplantı zamanlama açısından büyük önem taşımakta”

Açılış konuşmasında ETD Başkan Yrd. Mustafa Karahan “Ülkemiz için bu toplantı özellikle zamanlama açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de Enerji Ticareti’nin liberalleşme çalışmalarının olgunlaştığı, kendi enerji borsamızın (EPIAŞ) kurulma çalışmalarının sonuna gelindiği bu dönemde ülkemizin ve bölgemizin sektördeki önemli oyuncularının ve kamunun bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunabileceği sadece enerji ticaretine yoğunlaşan bu etkinliğe planlama aşamasından itibaren destek veriyoruz, ETD olarak devamlılığını diliyoruz” diye belirtti.

Talep artış oranında Türkiye ikinci

All Energy Turkey’de Enerji ve Tabii Kaynaklar Müsteşarı Metin Kilci bir konuşma yaptı. Metin Kilci, “Akkuyu ve Sinop nükleer santralleri devreye girince, Türkiye bugünkü fiyatlarla yıllık 7,2 milyar dolarlık doğalgazı ithal etmekten de kurtulacaktır. Nükleer enerji santrallerinin Türkiye’nin enerji ithalatının azalmasında önemli katkısı olacaktır” dedi. Metin Kilci konuşmasında şunları da sözlerine ekledi : “Bugün özel sektörün elektrik kurulu gücündeki payı yüzde 57’ye yükselmiştir. Hedefimiz, kısa ve orta vadede bu payı yüzde 75’lere kadar çıkarabilmektir.” Kilci konuşmasında 2023 yılına kadar yenilenebilir enerjinin elektrik üretim



portföyündeki payının en az yüzde 30 oranına çıkarılmasının Strateji Belgesinin hedefleri arasında olduğunu da vurguladı.

Metin Kilci, Türkiye’nin ekonomik büyümesini karşılamak için enerjideki büyümenin de yüzde 4-5 seviyelerinde gerçekleşmesi gerektiğini vurguladı. Kilci ayrıca Türkiye enerji sektörünün son yıllarda büyük bir değişim ve gelişime sahne olduğunun altını çizerek, ekonomik gelişmeye paralel olarak, son 10 yıl içinde elektrik ve doğal gaz talep artış oranı bakımından Türkiye’nin Çin’den sonra ikinci sırada geldiğini belirtti.

“EPIAŞ Türk enerji sektörünün resmini yansıtıyor”

RWE Türkiye Holding CEO’su Dr. Ralph Jäger’in “EPIAŞ’ın kuruluşu ile Gerçekleşen Atılım – Şimdi Ne Olacak? Türkiye Ticareti En Etkili Şekilde Nasıl Kullanılabilir?” konularına değindiği konuşmasıyla devam etti. Jaeger konuşmasında EPIAŞ’ın aynı zamanda Türk enerji sektörünün bir nevi resmini yansıttığını da söyledi. Ralph Jaeger konferansta ele alınan konu başlıklarının çok önemli olduğuna dikkat çekti.

“EPIAŞ’a, Borsa İstanbul’un ortak olması katkının ilk adımıdır”



Borsa İstanbul Başkan Yardımcısı Doç Dr. Mustafa K. Yılmaz ise “Türkiye’de Sermaye ve Enerji Piyasalarının Entegrasyonuna Doğru” başlıklı sunumunda sermaye ve enerji piyasalarının entegrasyonuna ilişkin bilgiler aktardı. Mustafa Kemal Yılmaz, şunları dile getirdi; “Borsa İstanbul, piyasa işletim tecrübesi ışığında, ülkemiz için kritik öneme sahip olan enerji sektörünün gelişimine katkıda bulunmak üzere etkin çalışmalar yürütmektedir. Spot enerji ürünlerinin işlem göreceği Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi’ne (EPIAŞ) Borsa İstanbul’un ortak olması, bu katkının ilk adımıdır. EPIAŞ’ta sağlıklı bir spot enerji piyasası oluşturulması sağlandıktan sonra ikinci adım, piyasa aktörlerinin risklerini yönetebilecekleri türev enerji ürünlerinin Borsa İstanbul’da işlem görmesi olacaktır.”

“Enerji ithalatını azaltmak için yerli kaynaklar kullanılmalı”

Sabancı Holding Enerji Grubu Başkanı Selahattin Hakman da “Daha Rekabetçi Bir Enerji Piyasası” konulu konuşmasında piyasaların geleceğine baktıklarında belirli bir hedefe yönelik olarak yapılan yatırımların, tüketiciye gidecek verimlilik artışı olduğuna dikkat çekti. Hakman enerji ithalatını azaltabilmek için yerli kaynakların ve yenilenebilir kaynakların azami ölçüde kullanılmasına, önlerindeki engellerin kalkmasına, elektrik piyasaları gibi doğal gaz piyasalarında hayata geçmesinin gerektiğine değindi.

“Türkiye enerjide önemli bir değişimden geçiyor”

Enerji Ticareti Derneği (ETD) Başkanı Batu Aksoy oturum başkanlığını yaptığı panelde, “Tarihi yıllar yaşadığımıza inanıyorum” dedi. Aksoy, bugün Türkiye’de ticari enerji yatırımlarının yapıldığı, doğalgazda özel sektörün kendi kaynaklarını getirmeye çalıştığı bir piyasadan bahsedildiğini bildirdi. Türkiye’de elektriğin üretimi ve doğalgaz tedarikinde kamu ağırlığının söz konusu olduğunu ama yavaş yavaş özel sektörün payının artacağını ifade eden Aksoy, “Türkiye’nin 2023 hedeflerine ulaşabilmesi için yılda en az 4-5 milyar dolar yatırıma ihtiyacı var. Enerji her kalkınan ekonominin yakıtı niteliğindedir. Dolayısıyla enerji yatırımları sürekli ve sürdürülebilir olmazsa ülkemiz istenen oranlarda büyüyemez. Piyasada yatırımcıların güvenilir bir şekilde yatırımlarını yapabilmeleri için fiyat öngörüsüne sahip olmaları lazım” dedi.

“Doğalgaz ithalatına yönelik sınırlama kalkmalı”

PETFORM Başkanı Orhan Duran,



Batu Aksoy



Selahattin Hakman



Ahmet Ümit Danişman



Mustafa Karahan



Ralph Jager



Selim Güven

piyasanın en önemli sorununun doğalgaz ithalatına yönelik sınırlama olduğunu ve bu sınırlamanın kaldırılması gerektiğini söyledi. Duran şöyle devam etti: “Piyasanın ikinci önemli sorunu ise, gerçek bir fiyatlandırma mekanizmasının revizyon olmaması. Hedeflediğimiz dinamik, rekabetçi ve çok oyunculu bir piyasa. Bunu bu şekilde yapmamız mümkün değil. Dolayısıyla sübvansiyonların kaldırılması gerekir.” Petrol piyasalarındaki yükselişe dikkat çeken Duran, “Gerekli sistemlerin sektörün beklentilerini karşılayacak şekilde tamamlanması ve operasyonel hale getirilmesi çok önemli” dedi.

Dünya rezervinin yüzde 70'i Türkiye çevresinde

Naturgaz Genel Müdürü ve PETFORM Yönetim Kurulu Üyesi Ali Arif Aktürk'ün gündeminde Başbakanlığa gönderilen Doğalgaz Piyasası Kanunu vardı. Aktürk “Hala liberal bir piyasa kurma çabalarındayız, bunlar güzel şeyler. Türkiye coğrafi olarak öyle bir ülke ki, çevresinde dünyanın yüzde 70 rezervi bulunuyor. Bu sadece gaz kaynağı değil, LNG açısından da öyle. Ama biz bu coğrafyada hala enerji merkezi olma fırsatlarını tartışıyoruz” dedi.

4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun çıktığı döneme göre oldukça liberal bir yapıya sahip olduğunu belirten Aktürk, şu ifadelerle yer verdi: “Gaz elektrik piyasasına nazaran daha meşakkatli, öncelikle dünyanın her yerinde az ya da çok politik bir konum teşkil ediyor. Ama Türkiye artık bir yola çıktı ve elektrikte de belli bir yere geldi. Bunu mutlaka ve mutlaka gazda da sürdürmesi gerekiyor. Bugün, 61 bin MW'lık kurulu gücün 19 bin 300 MW'ı doğalgaz oluşturuyor.” Türkiye'nin de LNG satabileceğini söyleyen Aktürk, “Türkiye'ye İspanya'dan gaz geliyor. Neden Türkiye'den İspanya'ya gaz gitmesin? Bunlar tümüyle yasal engelleri kaldırmakla mümkün olur” dedi.

“2020 yılında Türkiye 70-80 milyar m3'lük bir pazar olacak”

Ewe Turkey Holding'in Genel Müdürü Bekir Sami Acar, konuşmasında 2020

vizyonuna değindi. Acar, Türkiye'nin 10 yıldır devam eden güçlü büyüme perspektifinin, 2020 yılında da devam edeceğini söyledi. “2020 yılında Türkiye 70-80 milyar m3'lük bir pazar olacak” diyen Acar, “2020 yılında kararların alınıp gerekli adımların atıldığını, şebeke kısıtları ve teknik altyapı sorunlarının giderildiğini farz ediyoruz” dedi. Acar, ülkeler arası yapılan anlaşmalardan Şahdeniz 2 projesine dikkat çekti ve yine Irak'ın da Türkiye için çok önemli olduklarını söyledi. Acar, “Irak önemli bir ülke, Türkiye Irak'la ciddi anlamda bütünleşebilir” dedi.

“Enerji borsasında TEİAŞ'ın bulunması siyasetik bir algı yaratmasının”

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanı Levent Özcan Caner, “Türkiye'nin enerji borsasının içinde TEİAŞ'ın bulunması siyasetik bir algı yaratmasının” dedi. Caner, devletin enerji borsasında bulunma amacının piyasanın oluşmasını sağlamak olduğunu belirtti. Caner, “Piyasanın oluşmasını sağlamak derken, devlet burada aktif bir şekilde piyasayı gözlemleyip önlem alabilir. Yatırım ortamının iyileştirilmesi ve arz güvenliğinin sağlanmasına önem veriyoruz” dedi.

“Enerji sektöründe ciddi bir paradigma değişimi oldu”

Limak Holding CEO'su Birol

Ergüven, özellikle toptan ve perakende satış açısından bakış açısının biraz daha farklı olduğunu söyledi. Ergüven, “Enerji sektöründe ciddi bir paradigma değişimi oldu. İşin başlangıcında enerji ihtiyacı varsa, ilk akla gelen şey üretim yapmaktır. Önce, üretimle başlanır bu dünyada her yerde aynı şekilde devam eder. Üretim noktasından sonra işin satışı, pazarlaması konuşulur. Artık üretim daha az konuşuluyor. Bugün geldiğimiz noktada ise bu işin borsasından bahsediyoruz, artık kimse geçmişteki şeyleri tartışmıyor” dedi.

Ergüven bir takım eksikliklerin olduğunu belirtti ve şunları söyledi: “Ciddi eksiklikler var, bu işin çok daha ideal bir hale gelebilmesi için gereken değişiklikler var, böyle bir süreçten geçiyoruz. Bunu yaparken de paradigma değişimi gerektiği de çok basit soruları cevaplamak zorunda kalıyoruz. Bahsettiğim paradigma değişimi, alışılan kronik yaklaşım üretimden dağıtımına perakende satışa müşteriye giden bir zincir. Şu anda esasında müşteriyle başlatıyoruz. Müşteri nasıl bir enerji kaynağına yönelmek istiyor, hangi şekilde çalışmak istiyor. Yaklaşık 9 sene önceki haline baktığınız zaman sektörün bugün geldiğimiz nokta inanılmaz” dedi.

TEİAŞ Elektrik Piyasası Hizmetleri ve Mali Uzlaştırma Dairesi (PMUM) Başkanı Nezir Ay, “Bugün bir aşama kaydettiyssek bunun temelinde PMUM vardır” diye konuştu. Nezir Ay, EPIAŞ'ın uzun vadede kullanacağı platform ile ilgili olarak PMUM bünyesinde kendi geliştirdikleri yazılımlarının kaynak kodları olmadığı

halde, Nasdaq'ın önerdiği yazılımdan çok daha üstün olduğunu ve gelişime açık olduğunu belirtti. Ay bu konunun analizini yapmak üzere BİST ve TEİAŞ ile Nasdaq arasında bir çalışma grubu oluşturulduğunu ve bu ekibin Eylül sonuna kadar bir fark analizi yapmış olacağını da ifade etti.

“Kanun geleceğe yol gösterici olmalı”

Ak Enerji Enerji Ticareti ve Stratejik Planlama Genel Müdür Yardımcısı Selim Güven, Türkiye'nin 1984 yılından itibaren yer verdiği enerji politikasıyla ilgili şunları söyledi: “Özel sektör baskısıyla arz güvenliğini sürdürülebilir bir şekilde çevreye uyumlu ve ekonomik şekilde sağlamak aynı zamanda, global yapılarla enerji ticaretinde bir söz sahibi olmak ve aynı zamanda enerji verimliliğini de sağlamak.”

Güven en son düzenlenen elektrik piyasası kanunun temel amaç ve hedeflerine bakıldığında iki temel öne çıktığını söyledi. Güven, kanunun iki temel hedefini rekabetin oluşacağı bir çevrenin oluşturulması ve kanunun geleceğe yönelik yol gösterici olması olarak özetledi. Güven, “Kanunun geleceğe yol gösterici olması çok önemli. Maalesef şu anda yaşadığımız sorunlardan bir tanesi hukuki altyapı ve düzenlemenin piyasadaki rekabetçi yapıyı etkileyecek şekilde dizayn edilmemesi. Bazı düzenlemelerin ise gerekli şekilde dizayn edilip, sonrasında takip edilmemesi” dedi.



Dr. Frank Quante - EWE Turkey Holding Genel Müdürü

“EPIAŞ için zamana ihtiyaç var”

“Bence All Energy Turkey ilk defa düzenlediği halde gelecek için umut vaat ediyor. Türk enerji piyasası burada bir araya geldi. Bu çok sevindirici bir durum ve karma oluyor. 2014 yılı için EPIAŞ'ın kurulması ve faaliyeti konusunda ise; EPIAŞ'ın piyasayı nasıl etkileyeceğini kesin olarak öğrenmemiz için biraz zamana ihtiyacımız olacak. Herkes bekliyor. Benim düşünceme göre böyle bir kurum için beklentilerin ve

değerlendirmelerin ilk yılı beklemesi lazım. Genel olarak EWE açısından ise sektörde 2014 yılında daha ileriye gitme çabası olacak. Bunun için çok çalışmayı düşünüyoruz. İyi bir gelişme göstererek pazarı şaşırtmayı da düşünüyoruz. Bu da iyi bir kalite ile gerçekleşecek. Özellikle bu da Türk girişimciliği ve Alman kalitesinin bir araya gelmesi ile mümkün olacak. Ben genel olarak iyimser ve umutluyum.”

